

Phong trào Ngũ Tuần hay Canh Tân Đặc Sủng (Pfingstbewegung)

Ngũ Tuần là một phong trào có mặt trên khắp thế giới, nhằm đánh thức tinh thần con người và việc giảng đạo Kitô. Tâm điểm sống đạo của Phong trào là việc nối kết tác động của Chúa Thánh Linh với việc thực hành đoàn sủng (đặc biệt là việc chữa lành, nói tiếng lạ và tiên tri, xem CVTĐ 2 và 1, Cor 12-14). Phong trào dựa trên bốn giáo huấn căn bản, cả bốn giáo huấn này cũng được đưa vào bình diện thực hành: Ôn cứu độ, việc chữa lành, phép rửa trong Thánh Linh và mong chờ ngày Chúa Kitô tái lâm đang cận kề. Bên cạnh những mục tiêu tin lành (sự tái sinh/ trở lại, sống cộng đoàn, nỗ lực truyền giáo), cuộc sống đạo của Phong trào còn tập chú vào những kinh nghiệm và hiện tượng (chẳng hạn như phép lạ, thị kiến, giải thoát khỏi những ám ảnh, xuất thần) vượt lên trên mọi tín ngưỡng.

Tác động của phong trào Ngũ Tuần thể hiện cách khác nhau trong các môi trường chính trị hay tôn giáo khác nhau. Trong thế giới phương tây, nó là phản ứng chống lại quan điểm tục hoá (chối bỏ tính mâu nhiệm trong cuộc sống) của phong trào Khai Sáng và chống lại quan điểm chối bỏ phép lạ trong cuộc sống đức tin. Không như trong các xã hội kỹ nghệ tân tiến ở Âu Mỹ, phong trào Ngũ Tuần tạo được đà lớn mạnh ở Phi châu, Á châu và châu Mỹ la-tinh, những nơi họ có được nhiều cơ may nối kết văn hoá hơn. Nhiều người trong các vùng này tham gia Phong trào với hi vọng có được một cuộc sống con người xứng đáng hơn. Về mặt xã hội, Phong trào có thể giúp họ nâng cao lòng tự tin, gia tăng khả năng xúc cảm cá nhân, tha thiết với học vấn và đẩy mạnh việc đổi mới xã hội.

Đức tin của tín hữu ngũ tuần gần như dựa từng chữ vào Kinh Thánh, nhiều khi mang nặng tính chất bảo căn (fundamentalistisch), vì họ tin Kinh Thánh không thể sai và vì họ đồng hoá việc thực hành đức tin của họ với gương sống của các tín hữu thời sơ khai. Tâm điểm đạo đức của họ là kiếm tìm kinh nghiệm Thánh Linh như là “nguồn lực từ trên cao”, nguồn lực này đổ xuống trên người họ, chữa lành họ và biến họ có khả năng làm chứng tá nhờ qua những dấu chỉ, phép lạ và những thành quả trừ quỷ (xem Mat 10,7tt) đi kèm. Theo họ, phép rửa trong Thánh Linh có nghĩa là sự trở về hay tái sinh, nó được coi là một kinh nghiệm hồng ân Thiên Chúa tuôn xuống làm cho kẻ lãnh nhận có khả năng trở nên chứng tá cho Chúa. Phép rửa thánh linh là điểm kết tinh đạo đức của Ngũ Tuần. Nhiều tài liệu giảng huấn kinh điển cho thấy việc nói tiếng lạ được coi là dấu chỉ khả giác nhất của một phép rửa thành đạt.

Nhiều cộng đoàn ngũ tuần coi việc càng lập thêm được nhiều trung tâm ngũ tuần bao nhiêu càng tốt. Khắp nơi họ hình thành nên những trung tâm “tân ước”, có nghĩa là những cộng đoàn mang tính tự do, hướng về phép rửa và canh tân đặc sủng. Phép rửa trong Thánh Thần không những là một kinh nghiệm cá nhân, mà đồng thời cũng là chiến lược hành động của Thiên Chúa trong hướng vọng thức tỉnh về ngày tận thế.

Các giáo hội có truyền thống lịch sử lớn, trong một thời gian dài, đã nhìn phong trào ngũ tuần như là những đứa con hoang tách ra khỏi mẹ. Đối lại, Ngũ Tuần coi các giáo hội lớn là những hệ thống phản lại Chúa Kitô. Giờ đây, cộng đoàn ngũ tuần lớn nhất ở Đức, Hội Các Cộng Đoàn Ngũ Tuần Tự Do (Bund Freikirchlicher Pfingstgemeinden, có khoảng 44.000 hội viên), càng ngày càng tỏ ra cởi mở hơn với các giáo hội khác. Với bước phát triển mới này, năm 2001 Hội đã được Hiệp Hội Các Giáo Hội Tin Lành Tự Do (Vereinigung Evangelischer Freikirchen) nhận vào làm thành viên chính thức, chứ không còn giữ quy chế khách mời như trước đây nữa.

Nhận định

Lòng đạo của người ngũ tuần là một thách đố đối với các giáo hội truyền thống. Nó đặc biệt bắt các giáo hội này phải thay đổi các hình thức sống đạo theo tập quán xưa nay sao cho trở nên

sống động hơn. Các hình thái kinh nghiệm sống của những phong trào ngũ tuần là câu trả lời cho nỗi thao thức tìm kiếm sự chắc chắn của con người đang sống trong cảnh đa nguyên tôn giáo và tín ngưỡng hiện nay. Câu trả lời đơn giản của Ngũ Tuần cho nỗi bất an của những người đồng thời và những kitô hữu là: “Bạn chẳng phải ném thử những thứ gì khác cho mệt, cũng chẳng phải cố gắng đầu óc để tìm ra căn cước tôn giáo của mình. Bạn có thể cảm nghiệm cụ thể sức mạnh của Chúa, nếu bạn kêu cầu đức Giêsu hay Thánh Linh, và bạn sẽ cảm nhận được sự đụng chạm của Người qua các dấu chỉ khả giác (như nói tiếng lạ, việc chữa lành, các thị kiến và các dấu tích tiên tri...). Qua các biểu hiện khả giác này của Thánh Thần - được coi là dấu chỉ về sự hiện diện cụ thể của Thiên Chúa-, người ta sẽ nhìn ra sự chắc chắn mà họ đang đi tìm.

Khi phê bình Ngũ Tuần, cần phải quan tâm tới những định hướng chung của Kitô giáo. Về mặt đại kết, lối truyền giáo và cách thức lập cộng đoàn mới của Ngũ Tuần cho thấy họ có chính sách lấn đất dành dân (Polyssetismus). Giáo lí và thực hành của Ngũ Tuần đặc biệt có mâu thuẫn, khi người ta chỉ tập trung và hạn chế tác động của Thánh Linh vào trong một số biểu hiện ngoạn mục nào đó, khi người ta coi thường tính cách tạm bợ và mỏng dòn của cuộc sống kitô hữu và từ chối những giúp đỡ tâm linh cần thiết cho những con bệnh chưa lành, khi người ta nhìn thế giới qua lăng kính trắng đen rõ ràng và nối nó với những giáo lí và phương pháp thực hành khả nghi trong lãnh vực tẩy trừ ma quỷ.

Các nhóm ngũ tuần và tổ chức của họ càng ngày càng yếu ở Tây Âu. Nhưng đổi lại, cách thực hành đạo đức của họ lại bùng ra nơi nhiều cộng đoàn và trung tâm đoàn sủng tự do “vượt tôn giáo”. Những cộng đoàn và trung tâm này có giáo lí và lối thực hành gần với phong trào ngũ tuần.

Tiền sĩ Reinhard Hempelmann, tháng sáu 2009.
Bản dịch: Phạm Hồng-Lam